

RIGSADVOKATEN

Juni 2007

J.nr. 2006-120-0028

Straffene i voldssager efter ændringen af straffelovens §§ 244 - 246

1. Indledning

Ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og færdselsloven blev strafferammen i straffelovens § 244 om simpel vold hævet fra fængsel indtil 1 år og 6 måneder til fængsel indtil 3 år. Strafferammen i § 245 om kvalificeret vold blev hævet fra fængsel indtil 4 år til fængsel indtil 6 år, og strafferammen i § 246 om vold under særdeles skærpente omstændigheder blev hævet fra fængsel indtil 8 år til fængsel indtil 10 år.

Efter lovændringen har Justitsministeriet anmodet Rigsadvokaten om at vurdere strafniveaet efter strafskærpelsen.

Rigsadvokaten har på den baggrund afgivet følgende redegørelser om strafniveaet i sager om overtrædelse af straffelovens §§ 244 - 246 efter lovændringen i 2002:

- Januar 2004 - udsendt ved Rigsadvokaten Informerer nr. 7/2004
- Juni 2005 - udsendt ved Rigsadvokaten Informerer nr. 25/2005
- Juni 2006 - udsendt ved Rigsadvokaten Informerer nr. 23/2006
- Denne redegørelse

Denne redegørelse indeholder i afsnit 2 en beskrivelse af lovændringen i 2002. Konklusionerne i redegørelserne fra januar 2004, juni 2005 og juni 2006 er nærmere beskrevet i afsnit 3, mens de initiativer, som blev iværksat ved Rigsadvokaten Informerer nr. 23/2006, er beskrevet i afsnit 4. I afsnit 5 redegøres for strafudmålingen i konkrete sager om overtrædelse af straffelovens §§ 244 - 246, mens afsnit 6 indeholder en samlet vurdering og konklusion.

Bilaget til redegørelsen indeholder eksempler på strafudmålingen i konkrete landsretsdomme.

2. Lov nr. 380 af 6. juni 2002

Som nævnt i afsnit 1 blev strafferammerne i straffelovens bestemmelser om vold forhøjet ved lov nr. 380 af 6. juni 2002, idet strafferammen i § 244 om simpel vold blev hævet fra fængsel indtil 1 år og 6 måneder til fængsel indtil 3 år. Strafferammen i § 245 om kvalificeret vold blev hævet fra fængsel indtil 4 år til fængsel indtil 6 år, og strafferammen i § 246 om vold under særdeles skærpente omstændigheder blev hævet fra fængsel indtil 8 år til fængsel indtil 10 år.

Lovændringen trådte i kraft den 8. juni 2002 og har virkning for forhold, der begås efter dette tidspunkt.

Formålet med forhøjelsen af strafferammerne i straffelovens §§ 244 - 246 er ifølge bemærkningerne til lovforslaget i højere grad at lade strafniveauet afspejle den krænkelse af offeret, der finder sted ved forbrydelser af personfarlig karakter, herunder ved voldskriminalitet.

Lovændringen tilsigter, at straffen i voldssager gennemgående forhøjes med omkring en tredjedel i forhold til den straf, der efter hidtidig praksis ville være fastsat af domstolene.

Det forhøjede strafniveau på omkring en tredjedel skal anvendes i de sager, der falder ind under straffelovens to bestemmelser om den grove vold (straffelovens § 245 og § 246). Det forudsættes således, at en sag om f.eks. vold efter straffelovens § 245, der hidtil af domstolene er blevet straffet med 3 måneders fængsel, efter lovændringen skal straffes med 4 måneders fængsel, jf. lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 2.2.3.

For så vidt angår strafudmålingen for vold omfattet af straffelovens § 244 anføres følgende i bemærkningerne til lovforslaget:

”Forslaget tilsigter derfor, at den nævnte forhøjelse med omkring en tredjedel i forhold til nuværende praksis som overvejende hovedregel ligeledes skal slå igennem i voldssager, der er omfattet af straffelovens § 244. Det gælder f.eks. sager om såkaldt gadevold, hvor gerningsmanden på gaden eller tilsvarende steder overfalder en person, som gerningsmanden ikke kender, og hvor ofret hverken ved ord eller handling kan siges at have foranlediget volden. Her bør der således ske en forhøjelse af strafniveauet også i de tilfælde, hvor gadevolden ikke har haft en så grov karakter, at forholdet er omfattet af straffelovens §§ 245 eller 246. Det samme gælder med hensyn til f.eks. sager om såkaldt familievold – det vil sige vold mod en ægtefælle, samlever eller kæreste mv. – samt sager om vold mod børn.

Samtidig med, at der som overvejende hovedregel tilsigtes en forhøjelse af strafniveauet med omkring en tredjedel i sager om vold efter straffelovens § 244, er der efter Justitsministeriets opfattelse grund til at tilstræbe en vis yderligere nuancering af strafniveauet i sager om simpel vold, alt efter hvilken type voldssag der er tale om. Selv om også simpel vold opstået i forbindelse med værtshusbesøg mv. kan indebære en alvorlig krænkelse af ofret, finder Justitsministeriet således ikke, at der i sager af denne karakter – sammenlignet med f.eks. sager om såkaldt gadevold eller vold mod børn – er tilstrækkelig anledning til generelt at forhøje strafniveauet. Den nævnte strafforhøjelse i sager efter straffelovens § 244 tilsigter derfor ikke at slå igennem i sager om såkaldt restaurationsvold.”

Af lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 1.2. fremgår det samtidig, at fastsættelse af straffen fortsat vil bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige sagens omstændigheder, og at de angivne strafniveauer vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder.

Endelig fremgår det af det nævnte afsnit, at det ikke er hensigten, at de foreslåede forhøjelser skal give sig udslag i en øget anvendelse af betingede domme efter straffelovens § 56, kombinationsdomme efter straffelovens § 58 eller betingede domme med vilkår om samfundstjeneste.

3. Rigsadvokatens redegørelser fra januar 2004, juni 2005 og juni 2006 om straffene i voldssager efter ændringen af straffelovens §§ 244 - 246

3.1. Redegørelsen fra januar 2004

Ved skrivelse af 12. juni 2002 anmodede Justitsministeriet Rigsadvokaten om ved udgangen af 2003 af afgive en redegørelse til ministeriet om udviklingen i strafniveauet efter ikrafttrædelsen af lov nr. 380 af 6. juni 2002.

Til brug for Rigsadvokatens undersøgelse indberettede de regionale statsadvokater 131 landsretsdomme afsagt fra den 1. januar til udgangen af juni 2003. Disse afgørelser udgjorde sammen med statsadvokaternes vurdering af dommene samt statsadvokaternes og en række politimestres udtalelser om straffene i ikke ankede byretsdomme grundlaget for undersøgelsen af strafniveauet.

For så vidt angår overtrædelse af straffelovens § 244 var konklusionen i redegørelsen, at strafudmålingen i landsretsdomme efter min opfattelse måtte antages at være slået igennem i en stor del af sagerne, idet der dog samtidig forelå en del sager, hvor der næppe kunne siges at være sket en skærpelse, eller hvor dette var tvivlsomt. Det fremgik endvidere af redegørelsen, at strafskærpelsen navnlig måtte antages at have givet sig udtryk i sager vedrørende gade- og familievold, som er særligt fremhævet i bemærkningerne til lov nr. 380 af 6. juni 2002.

Det var endvidere min vurdering, at de forholdsvis få domme vedrørende vold efter straffelovens § 245 ikke gav grundlag for at antage, at strafskærpelsen ikke i almindelighed var slået igennem i de mere alvorlige voldssager. Der var dog også eksempler på domme, hvor straffen umiddelbart forekom forholdsvis mild, men hvor det var vanskeligt at vurdere, om de konkrete omstændigheder i sagen havde kunnet begrunde dette.

Med hensyn til landsretsdomme vedrørende straffelovens § 246 var materialet spinkelt, idet der kun forelå fire domme.

Det er endvidere anført, at undersøgelsen af landsretsdomme ikke gav grundlag for en mere sikker vurdering af, hvad der må anses at være normalstraffen for de forskellige former for vold. Dette skyldes både voldssagernes meget forskellige karakter, og at strafudmålingen sker efter en konkret vurdering af samtlige omstændigheder i sagen, herunder optakten til volden, f.eks. skænderier eller provokationer, forholdet mellem forurettede og tiltalte, voldens karakter, forurettedes eventuelle skader og den tiltaltes personlige forhold.

Af de samme grunde blev det anført, at det er vanskeligt at sammenligne domme vedrørende forhold, der er begået før strafskærpelsen, med domme vedrørende forhold, der er begået efter lovændringen. For så vidt angår de laveste straffe - dvs. straffe, der tidligere lå i niveauet 30 – 40 dage - er denne vurdering især vanskelig, fordi det i de fleste tilfælde ikke kan siges med sikkerhed, om straffen før lovændringen ville have været 30 eller 40 dage.

For så vidt angår straffene i byretsdomme, der ikke var anket, syntes udtalelserne fra en række større politikredse og fra de regionale statsadvokater sammenfattende at vise, at det var opfattelsen, at strafskærpelsen var slået igennem i størsteparten af voldssagerne. Der var dog også en del domme, hvor det var tvivlsomt, om der var sket en forhøjelse af straffen, ligesom der var domme, hvor en sådan forhøjelse ikke kunne anses for at være sket.

Sammenfattende konkluderede jeg, at der i vidt omfang i domstolenes strafudmåling i voldssager var taget højde for den skærpelse af straffene med en tredjedel, der var hensigten med ændringen af straffelovens bestemmelser i §§ 244 - 246 ved lov nr. 380 af 6. juni 2002.

Det var dog også i et vist omfang tvivlsomt, om strafskærpelsen havde medført forhøjede straffe i et antal konkrete sager, ligesom der i en del sager var udmålt en straf, hvor der ikke kunne antages at foreligge en forhøjelse med en tredjedel i forhold til de hidtidige straffe.

3.2. Redegørelsen fra juni 2005

I modsætning til redegørelsen fra januar 2004, der som nævnt navnlig byggede på de 131 landsretsdomme afsagt i perioden fra 1. januar til udgangen af juni 2003, byggede redegørelsen fra juni 2005 for det første på en gennemgang af trykte landsrets- og højesteretsafgørelser afsagt efter udløbet af den periode, som var omfattet af redegørelsen fra januar 2004, dvs. fra 1. juli 2003 frem til april 2005. Dernæst byggede redegørelsen på en række utrykte landsretsafgørelser, som statsadvokaterne havde indsendt til Rigsadvokaten i forbindelse med de udtalelser, de afgav om strafniveauet.

Endvidere var grundlaget for redegørelsen statsadvokaternes udtalelser om udviklingen i strafudmålingen i landsretsdømmene i 2004 samt udtalelser fra en række politimestre vedrørende strafudmålingen i ikke ankede byretsdomme.

For så vidt angår overtrædelse af straffelovens § 244 viste gennemgangen af praksis samt statsadvokaternes og politimestrenes udtalelser, at strafskærpelsen måtte antages at være slået igennem i de fleste af sagerne. Især i byretssagerne forelå dog mange domme, hvor det var vanskeligt at vurdere, om der var sket en skærpelse, ligesom der forelå en række domme, hvor strafskærpelsen næppe var slået fuldt ud igennem.

Med hensyn til overtrædelse af straffelovens § 245 var det min opfattelse, at strafskærpelsen i det store hele måtte antages at være slået igennem i disse sager.

I sager vedrørende overtrædelse af straffelovens § 246 var det min opfattelse, at strafskærpelsen i det væsentligste var slået igennem i retspraksis. Det var samtidig min opfattelse, at der ikke i alle tilfælde var sket en skærpelse fuldt ud med en tredjedel.

Jeg anførte endvidere, at undersøgelsen af strafudmålingen fortsat ikke havde givet grundlag for en mere sikker vurdering af, hvad der må anses for at være normalstraffen for de forskellige former for vold, navnlig når overtrædelserne henføres under straffelovens §§ 244 eller 245.

Sammenfattende konkluderede jeg på denne baggrund, at der i det væsentligste i domstolenes strafudmåling i voldssager var taget højde for den skærpelse af straffene med en tredjedel, der var hensigten med ændringen af straffelovens bestemmelser i §§ 244 - 246 ved lov nr. 380 af 6. juni 2002.

3.3. Redegørelsen fra juni 2006

Redegørelse fra juni 2006 byggede i første række på 347 landsretsdomme, der var afsagt i perioden fra 1. august 2005 til udgangen af januar 2006, som statsadvokaterne havde indsendt til Rigsadvokaten i forbindelse med de udtalelser, de afgav om strafniveauet. Redegørelsen byggede endvidere på en gennemgang af trykte højesteretsafgørelser afsagt efter udløbet af den periode, som var omfattet af redegørelsen fra juni 2005, dvs. fra juni 2005 til udgangen af juni 2006.

For så vidt angår overtrædelse af straffelovens § 244 viste gennemgangen af praksis samt statsadvokaternes udtalelser, at strafskærpelsen måtte antages at være slået igennem i størsteparten af sagerne. Samtidig forelå der dog nogle sager, hvor der næppe kunne siges at foreligge en skærpelse, eller hvor det var tvivlsomt, om der er sket en forhøjelse af straffen i forhold til hidtidig praksis.

Med hensyn til overtrædelse af straffelovens § 245 var det min opfattelse, at det i en række sager på grund af de meget konkrete omstændigheder var meget vanskeligt at vurdere, om der var sket en skærpelse af straffen, men at der i hovedparten af sagerne var sket en skærpelse af straffen, og at skærpelsen var på omkring 1/3 i forhold til straffen før skærpelsen.

Vedrørende overtrædelse af straffelovens § 246 var der alene fire domme, men det gav ikke anledning til at ændre min opfattelse fra 2005 om, at strafskærpelsen i det væsentligste var slået igennem i retspraksis.

Sammenfattende konkluderede jeg på denne baggrund, at der i det væsentligste i domstolenes strafudmåling i voldssager var taget højde for den skærpelse af straffene med en tredjedel, der var hensigten med ændringen af straffelovens bestemmelser i §§ 244 - 246 ved lov nr. 380 af 6. juni 2002.

4. Rigsadvokatens retningslinjer og midlertidige indberetningsordning vedrørende voldssager

I forlængelse af redegørelsen fra juni 2006 og efter anmodning fra Justitsministeriet blev der ved Rigsadvokaten Informerer nr. 23/2006 iværksat en ordning, der indebar, at de regionale statsadvokater til Rigsadvokaten skulle indberette domme afsagt af landsretterne, hvor der var sket domfældelse for overtrædelse af ét forhold af vold efter straffelovens §§ 244 -246, herunder hvor straffen var fastsat under henvisning til straffelovens § 247, stk. 1. Ordningen omfattede domme afsagt i perioden fra den 1. september 2006 til udgangen af februar 2007. Sager, hvor der var domfældt for mere end ét forhold af vold, og sager, hvor der udover vold indgik anden kriminalitet, eller hvor straffen var fastsat som en fællesstraf, var ikke omfattet af ordningen.

Endvidere påhvilede det politikredsene løbende at være særlig opmærksom på alle byretsdomme, hvor der skete domfældelse for overtrædelse af straffelovens §§ 244 - 246, således at sagerne kunne forelægges for statsadvokaterne med henblik på eventuel anke af dommen.

5. Strafudmålingen i sager om overtrædelse af straffelovens §§ 244 - 246

5.1. Indledning

Grundlaget for denne redegørelse er landsretsdomme indberettet af de regionale statsadvokater afsagt i perioden fra 1. september 2006 til udgangen af februar 2007.

Med henblik på belysning af strafudmålingen, herunder af de konkrete forhold, som indgår i strafudmålingen, er der udvalgt en række landsretsdomme, som er refereret i bilaget til redegørelsen. Dommene er udvalgt under hensyn til, om strafudmålingen i den konkrete afgørelse kan belyse normalstraffen for bestemte typer af vold, herunder også i lyset af strafskærpelsen ved lov nr. 380 af 6. juni 2002, samt de konkrete forhold, som har betydning for straffastsættelsen i voldssager. Mine samlede konklusioner vedrørende straffene for vold efter strafskærpelsen bygger dog ikke alene på de domme, som er refereret i bilaget, men på en gennemgang af alle de domme, som er indberettet fra statsadvokaterne.

Da statsadvokaterne ikke har indberettet sager om overtrædelse af straffelovens § 245 ved anvendelse af kniv eller sager om overtrædelse af straffelovens § 246 bygger mine konklusioner vedrørende denne type af sager på trykte domme afsagt efter afgivelsen af min seneste redegørelse i juni 2006, herunder højesteretsdomme.

I afsnit 5.2. er der nærmere redegjort for grundlaget og forudsætningerne for denne redegørelse, mens afsnit 5.3. indeholder generelle bemærkninger om strafudmålingen i voldssager. Afsnit 5.4. vedrører strafudmålingen i sager om vold efter § 244, mens afsnit 5.5. og 5.6. omhandler strafudmålingen i sager om vold efter henholdsvis § 245 og § 246. En sammenfatning og konklusion findes i afsnit 6.

5.2. De indberettede domme

Rigsadvokaten har fra de regionale statsadvokater modtaget 156 landsretsdomme afsagt fra den 1. september 2006 til udgangen af februar 2007, hvor der er sket domfældelse for én overtrædelse af straffelovens §§ 244 - 246 for forhold begået efter lovændringen, og hvor straffen ikke er en fællesstraf. Visse domme vedrører to eller flere tiltalte og er talt med i undersøgelsen som flere domme, bl.a. fordi de tiltalte i nogle af dommene er dømt for forskellige dele af voldsudøvelsen og har fået forskellig straf, ligesom voldsudøvelsen i visse tilfælde er henført til forskellige straffebestemmelser.

I forbindelse med indberetningerne har statsadvokaterne anvendt et særligt skema, der som udgangspunkt er udfyldt af den mødende anklager. Skemaet indeholder udover en række faktiske oplysninger en vurdering af, hvorvidt der ved straffastsættelsen i sagen er sket en skærpelse af straffen, herunder om skærpelsen har været på omkring en tredjedel som forudsat ved lovændringen. Udover rigsadvokatens egen gennemgang af de 156 landsretsdomme bygger vurderingen af straffene således også på den vurdering, som statsadvokaterne har foretaget.

De 156 indberettede domme fordeler sig således:

Sagstype	Antal
Et forhold af vold efter § 244, eventuelt tillige § 247, stk. 1,	91
Et forhold af vold efter § 244, hvor forholdet tillige er omfattet af § 247, stk. 2 (vold mod bestemte persongrupper)	5
Restaurationsvold efter § 244, som ikke er omfattet af strafskærpelsen	24
Et forhold af vold, som er henført til både §§ 244 og 245	1
Et forhold af vold efter § 245, eventuelt tillige § 247, stk. 1	31
Et forhold af vold efter § 245, hvor forholdet tillige er omfattet af § 247, stk. 2 (vold mod bestemte persongrupper)	2
Vold efter § 246	0
Behandlingsdomme	2
Samlet	156

Som det fremgår, er den udøvede vold i 120 af de 156 landsretsdomme, der er indberettet, henført til straffelovens § 244, hvilket svarer til ca. 77 procent. Heraf vedrører 24 domme restaurationsvold, som ikke er omfattet af strafskærpelsen.

I 33 domme er volden henført til straffelovens § 245, hvilket svarer til ca. 21 procent af de indberettede domme. I en dom er volden henført til både §§ 244 og 245, mens volden ikke er henført til § 246 i nogen af de indberettede domme. Endelig er der i to domme fastsat en behandlingsdom.

For så vidt angår antallet af indberettede domme bemærkes, at indberetningsordningen som nævnt alene har omfattet sager, hvor der er domfældt for ét forhold af vold, hvor der ikke er indgået anden kriminalitet, og hvor straffen ikke er fastsat som en fællesstraf. Denne afgrænsning af indberetningen er valgt, idet det er vanskeligt at udlede noget sikkert om strafudmålingen i navnlig sager efter straffelovens § 244, hvis der samtidig indgår andre forhold i strafudmålingen.

Domme vedrørende straffelovens § 244 gennemgås nedenfor i afsnit 5.4., mens domme vedrørende straffelovens § 245 gennemgås nedenfor i afsnit 5.5. I afsnit 5.6. gennemgås to trykte domme vedrørende straffelovens § 246.

For så vidt angår vold efter straffelovens § 244 er gennemgangen i afsnit 5.4. opdelt i gadevold, familie vold, tilfældig konfliktvold, anden type vold og restaurationsvold, hvilket ligeledes var tilfældet i redegørelsen fra juni 2006.

De sager, hvor volden er henført til straffelovens §§ 245 og 246, er nedenfor udskilt fra de enkelte grupper og behandles særskilt, idet sagerne vedrørende straffelovens § 245 er opdelt efter, hvilket våben mv. der er anvendt i forbindelse med den udøvede vold.

Herved anvendes samme systematik som i Rigsadvokatens oversigt af 14. februar 2002 om straffe i voldssager, der var medtaget som bilag 3 til forslaget til lov nr. 380 af 6. juni 2002, og som i redegørelserne fra januar 2004 og juni 2006.

I redegørelsen henvises til en række af de domme, som er beskrevet i bilaget til redegørelsen.

5.3. Generelt om strafudmålingen i voldssager

I redegørelsen fra januar 2004 er der beskrevet en række forhold vedrørende strafudmålingen i voldssager. I redegørelsen anføres således:

”Strafferammerne for vold i straffelovens §§ 244, 245 og 246 er efter lovændringen henholdsvis bøde eller fængsel indtil 3 år, fængsel indtil 6 år og fængsel indtil 10 år.

Allerede disse meget vide strafferammer – fra bøde til fængsel i 10 år – viser, at vold kan forekomme i et meget bredt spektrum af sager.

Vold, der henføres til straffelovens §§ 244 - 246, spænder således fra den helt simple vold i form af et enkelt slag eller skub uden personskade til den alvorligere vold, f.eks. slag, herunder med redskaber, eller spark, der har skader til følge, og til den særdeles alvorlige vold, der fører til, at forurettede får invaliderende varige mén eller afgår ved døden. Omstændighederne i voldssagerne kan også være meget forskellige. Der kan f.eks. være tale om skænderi eller provokationer mellem berusede, hvor det er mere tilfældigt, at den ene frem for den anden slår først, eller i den groveste form, hvor en voksen mishandler et spædbørn.

De straffe, der udmåles af domstolene i voldssager, spænder da også i praksis helt fra dagbøder til meget langvarige fængselsstraffe.

Denne store spredning i strafudmålingen er også afspejlet i bilag 3 til lovforslaget, hvor der er givet eksempler på strafudmålingen i forskellige typer af voldssager. Der kan f.eks. henvises til, at straffene for vold ved anvendelse af kniv efter straffelovens § 245 før lovændringen i en række undersøgte domme varierede fra fængsel i 3 måneder til fængsel i 2 år og 6 måneder, og ved vold efter straffelovens § 245 uden redskab varierede fra fængsel i 40 dage til fængsel i 2 år.

At der er tale om sager af så forskellig karakter medfører, at det selv inden for de enkelte bestemmelser er vanskeligt at sammenligne konkrete sager. I modsætning til andre typer af straffe-

sager, hvor strafudmålingen sker på grundlag af mere objektive forhold, f.eks. i narkotikasager efter mængden af narkotika, sker strafudmålingen i voldssager i højere grad på grundlag af en række forskellige konkrete forhold, hvoraf voldens karakter nok har størst betydning, men dog kun udgør ét element. Der foreligger således forholdsvis sjældent flere sager, hvor den udøvede vold og omstændighederne ved voldsudøvelsen er helt identiske.

For hovedparten af de gennemgåede domme, hvor der er sket domfældelse for overtrædelse af straffelovens §§ 244 - 246, gælder da også, at strafudmålingen ifølge præmisserne i dommene er sket efter en meget konkret vurdering af omstændighederne i sagen. De forhold, der navnlig har betydning ved straffastsættelsen, er optakten til volden, herunder f.eks. skænderi eller provokationer, voldens karakter, forurettedes eventuelle skader og den tiltaltes personlige forhold. Også forholdet mellem tiltalte og forurettede spiller ind. Alle de nævnte forhold kan også få betydning, når det vurderes, om straffen bør være betinget, eventuelt med vilkår om samfundstjeneste.

Det er derfor vanskeligt at nå til sikre konklusioner ved en sammenligning af straffene i voldssager, herunder ved en sammenligning af straffene forud og efter en straffeskærpelse.

Hertil kommer, at det særligt ved vold efter straffelovens § 244 kan være svært at vurdere, om den tilsigtede skærpelse af straffen med en tredjedel i de voldssager, der før lovændringen medførte de laveste straffe, er slået igennem. Det er ofte helt konkrete omstændigheder i de enkelte sager, der afgør, om en straf efter det tidligere niveau ville have været fængsel i 30 dage eller fængsel i 40 dage, og om straffen for vold begået efter lovændringens ikrafttræden derfor skal være 40 dages fængsel eller 60 dages fængsel.”

Disse generelle bemærkninger om strafudmålingen i voldssager gør sig også gældende i forhold til de domme, som indgår i denne redegørelse.

5.4. Straffelovens § 244

5.4.1. Indledning

Straffelovens § 244 om simpel vold har efter ændringen ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 følgende ordlyd:

”§ 244. Den, som øver vold mod eller på anden måde angriber en andens legeme, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 år.”

Bestemmelsen finder anvendelse på vold i form af slag med flad hånd og knytnæveslag, kast med genstande, der rammer en anden, benspænd, førergreb, bid og lignende. Det kan i den forbindelse nævnes, at Højesteret i U 2006.2687H har udtalt, at spyt i ansigtet på en anden person er en handling af en sådan karakter, at den må anses for et legemsangreb, der er omfattet af straffelovens § 244.

Langt de fleste sager om vold bedømmes efter denne bestemmelse, og som nævnt i afsnit 5.2. vedrører ca. 77 pct. af de indberettede landsretsdomme vold efter straffelovens § 244.

I redegørelsen fra 2004 blev dommene for vold efter straffelovens § 244 opdelt i domme vedrørende gadevold, familievold, tilfældig konfliktvold, anden type konfliktvold og restaurationsvold. Sammenfattende forelå der i redegørelsen fra 2004 i alt 47 sager om vold efter straffelovens § 244, hvor der

kun var dømt for ét forhold af vold og ikke for anden kriminalitet, og hvor straffen ikke var udmålt som en fællesstraf. På baggrund af disse sager konkluderede jeg, at strafskærpelsen måtte antages at være slået igennem i en stor del af de sager, der vedrørte overtrædelse af straffelovens § 244. Samtidig forelå der dog en del sager, hvor der næppe kunne siges at foreligge en skærpelse, eller hvor det var tvivlsomt, om der var sket en forhøjelse af straffen i forhold til hidtidig praksis.

Redegørelsen fra juni 2005 var ikke opdelt i forskellige voldstyper indenfor de domme, hvor volden var henført til straffelovens § 244. Redegørelsen fra juni 2005 viste, at for så vidt angår knytnæveslag i ansigtet, der er en af de oftest forekommende former for vold efter straffelovens § 244, må det antages, at normalstraffen, der før strafskærpelsen var 30 - 40 dage, efter strafskærpelsen er 40 - 50 dage. Sammenfattende viste gennemgangen af trykte og utrykte afgørelser, at der fortsat var en spredning i strafudmålingen vedrørende overtrædelse af straffelovens § 244, og at straffen fortsat i udpræget grad var afhængig af de konkrete omstændigheder.

I redegørelsen fra juni 2006 var dommene for vold efter straffelovens § 244 også opdelt i domme vedrørende gadevold, familievold, tilfældig konfliktvold, anden type konfliktvold og restaurationsvold. Sammenfattende forelå der i redegørelsen fra 2006 i alt 114 sager om vold efter straffelovens § 244, hvor der kun var dømt for ét forhold af vold og ikke for anden kriminalitet, og hvor straffen ikke var udmålt som en fællesstraf. På baggrund af disse sager konkluderede jeg, at strafskærpelsen måtte antages at være slået igennem i størsteparten af de sager, der vedrørte overtrædelse af straffelovens § 244. Samtidig forelå der dog nogle sager, hvor der næppe kunne siges at foreligge en skærpelse, eller hvor det var tvivlsomt, om der var sket en forhøjelse af straffen i forhold til hidtidig praksis.

Afsnit 5.4.2. - 5.4.7. indeholder en gennemgang af dommene om overtrædelse af straffelovens § 244, der er afsagt i perioden fra 1. september 2006 til udgangen af februar 2007.

5.4.2. Gadevold

I betænkning nr. 1099/1987 om strafferammer og prøveløsladelse, side 142, er gadevold beskrevet som tilfælde, hvor voldsmanden på gaden, i S-tog eller på tilsvarende steder overfalder en ham ukendt person, oftest uden nogen anledning i ord eller handlinger fra den overfaldnes side.

Det fremgår af min redegørelse fra januar 2004, at straffene for gadevold var udmålt i niveauet 30 - 60 dages fængsel. Undersøgelsen fra juni 2006 viste, at straffene for gadevold var udmålt i niveauet fra 30 dages fængsel til fængsel i 4 måneder.

Der er indberettet 17 landsretsdomme vedrørende gadevold, hvor sagen alene omfatter ét tilfælde af vold efter straffelovens § 244, eventuelt tillige § 247, stk. 1. En af disse domme er afgjort med en behandlingsdom. Der indgår således 16 domme i undersøgelsen.

Der er i de nævnte 16 domme udmålt straf fra fængsel i 30 dage til fængsel i 4 måneder, jf. skemaet nedenfor. I syv domme er straffen ubetinget, mens straffen i otte domme er betinget, og en af dommene er afgjort med en kombinationsdom, hvor en del af straffen er betinget. Otte domme (dom 1 - 8) er beskrevet i bilaget.

Straf	Domfældelse efter straffelovens § 244	Domfældelse efter straffelovens § 244 jf. 247, stk. 1	Betinget	Ubetinget	Kombinationsdom	I alt
30 dage	2		2			2
40 dage	6		3	3		6
60 dage	4	2	2	4		6
3 mdr.	1		1			1
4 mdr.	1				1	1
I alt	14	2	8	7	1	16

Den udøvede vold har bestået i bl.a. spark, knytnæveslag og slag med flad hånd.

Som det fremgår af skemaet ovenfor, er der i seks af dommene fastsat en straf af fængsel i 40 dage. Heraf er straffen gjort betinget i tre domme. Tre af dommene er beskrevet i bilaget.

Dom 1 giver mig ikke anledning til bemærkninger, idet den bekræfter, at straffen for et knytnæveslag i ansigtet/hovedet efter strafskærpelsen som udgangspunkt er 40 - 50 dages ubetinget fængsel.

I dom 2 havde tiltalte tildelt forurettede et slag på næsen med flad hånd. Det må antages, at normalstraffen i sådanne sager er fængsel mellem 14 - 30 dage. Da der forelå skærpene omstændigheder i sagen, idet forurettede blev slået, mens han kørte på knallert, er det min opfattelse, at straffen på fængsel i 40 dage må antages at være i overensstemmelse med intentionerne i lov nr. 380 af 6. juni 2002.

I dom 3, der vedrørte knytnæveslag mod flere forurettede, og hvor straffen blev fastsat til fængsel i 40 dage, er jeg ligesom statsadvokaten af den opfattelse, at der ved strafudmålingen næppe er taget højde for den tilsigtede skærpelse. Det har dog formentlig haft væsentlig betydning for strafudmålingen i formildende retning, at forholdet er begået uden for et diskotek i forbindelse med en diskussion mellem flere personer.

Det fremgår af skemaet ovenfor, at der i halvdelen (otte) af dommene er fastsat en straf af fængsel i 60 dage eller derover. Heraf er straffen gjort betinget i tre domme og fastsat som en kombinationsdom i en dom. Fem af dommene er beskrevet i bilaget.

Dom 4, 5 og 6, der alle medførte fængsel i 60 dage, giver mig ikke anledning til bemærkninger, idet jeg finder, at disse domme bekræfter, at straffen for flere knytnæveslag i ansigtet, eventuelt begået af

flere i forening, eller slag med flad hånd med mere alvorlige følger i almindelighed bør udmåles til fængsel i 60 dage eller derover.

Dom 7, der medførte fængsel i 4 måneder, hvoraf 40 dage blev gjort ubetinget, giver mig ikke anledning til bemærkninger. Dommen vedrører en sag med et knytnæveslag i ansigtet med alvorlige - uforståelige - følger (livstruende blødning i kraniet), og der er ved strafudmålingen også taget hensyn til tiltaltes unge alder.

For så vidt angår sager, hvor tiltalte tidligere er straffet for vold, er der i bilaget refereret dom 8, som efter min - og statsadvokatens - opfattelse er udtryk for en skærpelse af straffen. I denne sag havde tiltalte tildelt forurettede et knytnæveslag i ansigtet. Henset til, at normalstraffen efter strafskærpelsen i sådanne tilfælde er 40-50 dages fængsel, finder jeg, at en straf på 60 dage i den foreliggende sag er i overensstemmelse med intentionerne i lov nr. 380 af 6. juni 2002, når der foreligger skærpende omstændigheder i form af, at tiltalte tidligere er straffet for vold.

For så vidt angår de domme, hvor straffen er gjort betinget, er begrundelsen i dommene især tiltaltes personlige forhold, herunder eventuelt ung alder, samt voldsforholdets beskaffenhed og omstændighederne forud for den udøvede vold. Det fremgår også af dom 4 og dom 7, der er refereret i bilaget.

De regionale statsadvokater har vurderet, at der i 10 af de 16 domme er sket en skærpelse af straffen i overensstemmelse med bemærkningerne til loven, dog således at det i tre af sagerne vurderes, at der er sket en skærpelse med mindre end 1/3. I fem af dommene finder statsadvokaterne det vanskeligt at vurdere, om der foreligger en skærpelse, og i en sag finder statsadvokaten ikke, at der er sket en skærpelse.

Sammenfattende er straffene i de 16 domme udmålt i niveauet 30 dages fængsel til 4 måneders fængsel. Dommene er opdelt i to lige store grupper med hver seks domme, hvor straffen er fastsat til fængsel i henholdsvis 40 og 60 dage, mens der er fastsat fængsel udmålt i 3 - 4 måneder i to domme. I forhold til redegørelsen fra juni 2006 er der forholdsmæssigt afsagt væsentligt flere domme med straffe på 40 dage eller derover. Statsadvokaterne har vurderet, at der i langt hovedparten af sagerne er sket en skærpelse af straffen i overensstemmelse med lovændringen.

På den baggrund og efter en gennemgang af de indsendte domme er det rigsadvokatens opfattelse, at strafskærpelsen gennemgående har givet sig udslag i en forhøjet straf i overensstemmelse med lovændringen.

5.4.3. Familievold

Familievold omfatter ifølge betænkning nr. 1099/1987, side 142, navnlig tilfælde, hvor vold udøves over for en hustru, samlever, kæreste eller lignende, eventuelt en person, som gerningsmanden tidli-

gere har haft et sådant forhold til og nu har opsøgt. Familievold omfatter ikke vold mod børn, jf. afsnit 4.2.4. nedenfor om anden type vold.

Af redegørelsen fra januar 2004 fremgår det, at straffen blev fastsat til mellem 20 dages fængsel og fængsel i 4 måneder. De fleste straffe var udmålt til fængsel i 40 dage. Af redegørelsen fra juni 2006 fremgår det, at straffen blev fastsat til mellem 20 dages fængsel og fængsel i 3 måneder. De fleste straffe blev udmålt til fængsel i 40 dage.

Der er nu indberettet 15 landsretsdomme, der vedrører familie vold, og hvor sagen alene omfatter et forhold af vold efter § 244, eventuelt tillige § 247, stk. 1. En af disse domme er afgjort med en behandlingsdom. Der indgår således 14 domme i undersøgelsen.

Straffene er i de 14 domme udmålt i niveauet fra dagbøder (en sag) til fængsel i 3 måneder. Som det fremgår af nedenstående skema, er straffen i tre ud af de 14 domme betinget. Syv domme er beskrevet i bilaget (dom 9 - 15).

Straf	Domfældelse efter straffelovens § 244	Domfældelse efter straffelovens § 244 jf. 247, stk. 1	Betinget	Ubetinget	Kombinationsdom	I alt
Dagbøder	1					1
20 dage	1		1			1
30 dage	1		1			1
40 dage	3			3		3
60 dage	4	2	1	5		6
3 mdr.		2		2		2
I alt	10	4	3	10	1	14

Karakteren af den udøvede vold i sagerne om familie vold varierer. Volden omfatter således udover slag, herunder knytnæveslag, også skub og spark og tilfælde, hvor tiltalte har trukket forurettede ved håret.

Det må formodes, at vold i familieforhold - i hvert fald mellem parter i samlivsforhold - forud for lovændringen har medført straffe, der ligger under det niveau, der har været anvendt for tilsvarende vold i andre relationer. Baggrunden for disse lavere straffe er oftest, at vold over for en samlever udøves som en reaktion i anledning af sårede følelser, jalousi eller en længerevarende uoverensstemmelse. Denne praksis er bl.a. afspejlet i dom 9, 10 og 13, hvor straffen er fastsat under det niveau, der gælder for vold i andre relationer.

Straffen på 60 dages fængsel i dom 12, der vedrørte to episoder med et slag i ansigtet og flere slag og spark på kroppen mod tiltaltes fraseparerede ægtefælle, er vanskelig at vurdere, da retten lagde vægt på det i øvrigt gode forhold mellem tiltalte og forurettede. Dommen må dog antages at være udtryk for en skærpeelse.

Dom 11, der medførte fængsel i 60 dage i førstegangstilfælde, og dom 14 og 15, der medførte fængsel i 3 måneder i gentagelsestilfælde, giver mig ikke anledning til bemærkninger, idet dommene må anses for at være udtryk for en skærpelse af straffen i overensstemmelse med intentionerne ved lov nr. 380 af 6. juni 2002.

Som det fremgår af skemaet ovenfor, er der i én dom udmålt en straf i form af dagbøder. I denne sag var tiltalte kommet for sent, da han skulle afhente sine børn til samvær, og forurettede, der var mor til børnene, havde derfor indledt en diskussion med tiltalte. Tiltalte skubbede forurettede, efter sin egen forklaring for at få adgang til børnene, hvorved forurettede faldt og pådrog sig en flænge i baghovedet. By- og landsretten lagde ved strafudmålingen vægt på den mindre grove beskaffenhed af volden og det tilfældige i, at der var sket skade på forurettede. Dommen giver mig under hensyn til disse konkrete omstændigheder ikke anledning til bemærkninger.

De regionale statsadvokater har vurderet, at der i 10 ud af de 14 domme er sket en skærpelse af straffen i overensstemmelse med bemærkningerne til loven, dog således at det i to af sagerne vurderes, at der er sket en skærpelse med mindre end 1/3. I to domme finder statsadvokaterne, at det er vanskeligt at vurdere, hvorvidt der er sket en skærpelse, mens det i to af sagerne vurderes, at der ikke er sket en skærpelse.

Generelt er strafudmålingen i sagerne vedrørende familievold meget konkret begrundet, og navnlig i denne type sager lægges der betydelig vægt på omstændighederne i forbindelse med voldsudøvelsen, herunder om voldsudøvelsen har fundet sted på grund af jalousi, eller om voldsudøvelsen sker samtidig med eller i forlængelse af samlivsophævelse.

Sammenfattende er straffene i de indberettede domme, hvor der alene er sket domfældelse for ét forhold af vold, fastsat til mellem dagbøder (en sag) og fængsel i 3 måneder. De fleste straffe er udmålt til fængsel i over 40 dage, således at størsteparten af straffene er udmålt til fængsel i 60 dage. Statsadvokaterne har vurderet, at der med sikkerhed er sket en strafskærpelse i 10 ud af de 14 domme, hvilket er en markant stigning i forhold til redegørelsen fra juni 2006, hvor statsadvokaterne kun vurderede, at det var tilfældet i halvdelen af sagerne.

Under hensyn til de mange konkrete omstændigheder, der bliver lagt vægt på i sager om familievold, er det vanskeligt at sige, hvad straffen var før strafskærpelsen, men det er dog rigsadvokatens opfattelse, at strafskærpelsen i langt størsteparten af sagerne har givet sig udslag i en forhøjet straf i overensstemmelse med lovændringen.

5.4.4. Tilfældig konfliktvold

I betænkning nr. 1099/1987, side 143, er tilfældig konfliktvold beskrevet som en gruppe med uskarpe grænser, som omfatter tilfælde, hvor der opstår diskussion eller åben konflikt mellem gerningsmanden

og en anden, som han forbigående er kommet i kontakt med, f.eks. vold udøvet over for en taxa- eller buschauffør, en kontrollør eller lignende. I bilag 3 til lovforslaget er vold opstået i forbindelse med trafikale forhold ligeledes medtaget i denne gruppe.

I redegørelsen fra januar 2004 var der fastsat straffe i niveauet 14 - 60 dages fængsel. I lidt over halvdelen af dommene var straffen fastsat til fængsel i 40 dage. I redegørelsen fra juni 2006 var der fastsat straffe i niveauet fra 14 dages fængsel til fængsel i 4 måneder. Over halvdelen af straffene var fastsat til fængsel i 40-60 dage.

Der er indberettet 42 domme, der vedrører ét forhold af tilfældig konfliktvold efter § 244, eventuelt tillige § 247, stk. 1. Ni domme er beskrevet i bilaget (dom 16 - 24).

Straffene er i disse sager udmålt i niveauet fra dagbøder (en dom) til fængsel i 3 måneder. Som det fremgår af nedenstående skema, er der i 10 domme ud af de 42 fastsat en betinget straf.

Straf	Domfældelse efter straffelovens § 244	Domfældelse efter straffelovens § 244, jf. § 247, stk. 1	Betinget	Ubetinget	Kombinationsdom	I alt
Dagbøder	1					1
14 dage	2		1	1		2
20 dage	1			1		1
30 dage	6		4	2		6
40 dage	11	1	2	8	2	12
50 dage	2	1	1	2		3
60 dage	8	2	2	7	1	10
80 dage	1			1		1
3 mdr.	4	2		4	2	6
I alt	36	6	10	26	5	42

Den udøvede vold omfatter slag, herunder knytnæveslag, og spark samt tilfælde, hvor tiltalte har nikket forurettede en skalle.

Dom 18 og 19 giver mig ikke anledning til bemærkninger, idet dommene bekræfter, at straffen for et knytnæveslag i ansigtet/hovedet som udgangspunkt er mellem 40 - 50 dages ubetinget fængsel.

Dom 20 og 21, hvor de tiltalte blev straffet med fængsel i 60 dage for at have nikket forurettede en skalle, er efter min opfattelse begge udtryk for en skærpelse af straffen. Disse domme skal ses i sammenhæng med dom 29, der vedrører restaurationsvold, som ikke er omfattet af strafskærpelsen. I denne sag blev tiltalte straffet med fængsel i 40 dage for tilsvarende vold. Restaurationsvold efter straffelovens § 244 er nærmere omtalt nedenfor.

I dom 16, 17, 22, 23 og 24, hvor der er udmålt straffe på fængsel fra 14 dage til 3 måneder, er der efter rigsadvokatens opfattelse taget højde for strafskærpelsen. Det bemærkes, at dom nr. 16, hvor der

blev fastsat en straf på fængsel i 14 dage betinget, vedrørte spyt i ansigtet på en cyklist. Straffen skal ses i sammenhæng med, at Højesteret i U2006.2687H fastsatte straffen for spyt i ansigtet til fængsel i 20 dage, men i denne sag blev straffen fastsat som en fællesstraf med en tidligere dom på 14 dages fængsel for overtrædelse af bl.a. straffelovens § 119, stk. 1. For så vidt angår dom 22 (fængsel i 60 dage), der vedrørte flere knytnæveslag i ansigtet på forurettede, er det tvivlsomt, om der fuldt ud er taget højde for strafskærpelsen. Strafudmålingen harmonerer dog med straffen i dom 24, hvor tiltalte, der tidligere var straffet for vold, blev idømt fængsel i 3 måneder for tre knytnæveslag i ansigtet og en skalle.

For så vidt angår de domme, hvor straffen er betinget, er begrundelsen i dommene især tiltaltes personlige forhold, herunder eventuelt ung alder, samt voldsforholdets beskaffenhed og omstændighederne forud for den udøvede vold. Det fremgår også af de i bilaget refererede domme (dom 16, 17, 20 og 21).

Der er i én dom udmålt en straf i form af dagbøder. I denne sag var tiltalte og forurettede, der begge var fodterapeuter, uenige om ophøret af deres forretningssamarbejde. I forbindelse hermed var der opstået en diskussion samt skubben parterne imellem. Tiltalte havde herefter slået forurettede på skulderen med knyttet hånd. Landsretten lagde ved strafudmålingen vægt på, at tiltalte havde tildelt forurettede knytnæveslaget efter, at parterne havde skubbet til hinanden. Dommen, der illustrerer de konkrete forhold, som har betydning for strafudmålingen i voldssager, giver mig ikke anledning til bemærkninger.

De regionale statsadvokater har vurderet, at der i 27 ud af de 42 domme er sket en skærpelse af straffen med 1/3. I 14 domme finder statsadvokaterne det vanskeligt at vurdere, om der er sket en skærpelse af straffen, og i én sag vurderes det, at der ikke er sket en skærpelse af straffen.

Sammenfattende er der i de 42 domme, som indgår i vurderingen, udmålt straffe i niveauet fra dagbøder (en dom) til fængsel i 3 måneder. De fleste straffe er fastsat til fængsel i 40 - 60 dage, og i hovedparten af sagerne er straffen fastsat over 40 dages fængsel, hvilket er en stigning i forhold til redegørelsen fra juni 2006. Statsadvokaterne har som nævnt også vurderet, at der i 27 ud af de 42 domme er sket en skærpelse af straffen, hvilket endvidere er en stigning i forhold til min seneste redegørelse.

På den baggrund og efter en gennemgang af de indsendte domme er det rigsadvokatens opfattelse, at strafskærpelsen gennemgående har givet sig udslag i en forhøjet straf i overensstemmelse med lovændringen.

5.4.5. Anden type vold

I betænkning nr. 1099/1987 er vold inddelt i en række forskellige kategorier, herunder gadevold, familievold og tilfældig konfliktvold. Herudover er der opstillet en række andre kategorier, som i denne redegørelse er samlet under betegnelsen "anden type vold". Anden type vold omfatter bl.a. vold mod

børn og vold begået under private fester. Afgrænsningen mellem gadevold og tilfældig konfliktvold på den ene side og anden type vold på den anden side kan være vanskelig. Imidlertid er definitionen ikke afgørende, idet det navnlig er omstændighederne omkring den udøvede vold, der har betydning for strafudmålingen.

Som det fremgår af redegørelsen fra januar 2004, blev straffene fastsat i niveauet 30 - 60 dages fængsel, således at straffen i de fleste domme var fastsat til fængsel i 40 dage. Det fremgår af redegørelsen fra juni 2006, at straffene blev fastsat i niveauet 14 dages fængsel til 4 måneders fængsel, dog således, at der i to domme var fastsat en betinget dom med udsat straffastsættelse. De fleste af straffene var fastsat til fængsel i 30 eller 60 dage.

Der er indberettet 19 landsretsdomme, der alene omfatter ét forhold af vold efter § 244, eventuelt tillige § 247, stk. 1. Tre af disse domme er beskrevet nærmere i bilaget (dom 25 - 27).

Straffene er udmålt i niveauet fængsel i 30 dage til fængsel i 4 måneder. Der er i fire domme udmålt en betinget straf.

Straf	Domfældelse for straffelovens § 244	Domfældelse for straffelovens § 244 jf. § 247, stk. 1	Betinget	Ubetinget	I alt
30 dage	1		1		1
40 dage	10		3	7	10
60 dage	3			3	3
3 mdr.	1	2		3	3
4 mdr.		2		2	2
I alt	15	4	4	15	19

Den udøvede vold omfatter bl.a. knytnæveslag, spark og tilfælde, hvor tiltalte har nikket forurettede en skalle.

I dom 26 (fængsel i 40 dage) er der efter rigsadvokatens opfattelse taget højde for strafskærpelsen. Efter rigsadvokatens opfattelse er der ligeledes sket en skærpelse af straffen i dom 27 (fængsel i 3 måneder), hvor tiltalte også tidligere var straffet for vold.

I dom 25 blev to 15-årige tiltalte straffet med 40 dages betinget fængsel for at have tildelt en 13-årig dreng knytnæveslag i ansigtet, slag i maven og spark over benene, mens det blev optaget på en mobiltelefon. Henset til, at de tiltalte kun var 15 år, hvilket kan medføre en mildere bedømmelse, må det efter rigsadvokatens opfattelse antages, at der er taget hensyn til strafskærpelsen.

Statsadvokaterne har vurderet, at der i 12 domme er sket en skærpelse, dog således at det i tre sager vurderes, at der er sket en skærpelse med mindre end 1/3. I seks domme finder statsadvokaten det vanskeligt at vurdere, hvorvidt der er sket en skærpelse, mens det i en sag vurderes, at der ikke er sket en skærpelse.

Sammenfattende fremgår det, at straffene er fastsat i niveauet 30 dages fængsel til 4 måneders fængsel. Der er generelt fastsat længere straffe end i redegørelsen fra juni 2006. De fleste straffe er fastsat til fængsel i 40 dage eller derover mod 30 dage i 2006. Statsadvokaterne har vurderet, at der i 12 domme er sket en skærpelse, hvilket er mere end en fordobling i forhold til min redegørelse fra sidste år.

På den baggrund og efter en gennemgang af de indsendte domme er det rigsadvokatens opfattelse, at strafskærpelsen har givet sig udslag i en forhøjet straf i overensstemmelse med lovændringen.

5.4.6. Restaurationsvold

I betænkning nr. 1099/1987, side 142, er restaurationsvold beskrevet som den situation, der resulterer i vold på en restauration. Volden kan udøves over for en person, der var gerningsmanden ubekendt, eller som han enten i forvejen var eller tilfældigt er kommet i selskab med, i sjældne tilfælde en tjener, bartender eller garderobemand.

Restaurationsvold efter straffelovens § 244 er ikke omfattet af strafskærpelsen, men med henblik på at kunne sammenligne og dermed vurdere, hvorvidt der inden for de øvrige voldstyper er sket en skærpelse af straffen, har statsadvokaterne ligeledes indberettet landsretsdomme vedrørende restaurationsvold.

Der er indberettet 24 landsretsdomme vedrørende restaurationsvold, hvor volden er henført til § 244, og eventuelt § 247, stk. 1, og hvor dommen alene omfatter ét forhold af vold. Fire domme er beskrevet i bilaget (dom 28 - 31).

I de 24 sager er der udmålt straffe i niveauet fra fængsel i 20 dage til fængsel i 3 måneder. Som det fremgår af nedenstående skema, er der i fire domme fastsat en betinget straf.

Straf	Domfældelse for straffelovens § 244	Domfældelse for straffelovens § 244 jf. § 247, stk. 1	Betinget	Ubetinget	I alt
20 dage	1			1	1
30 dage	8		3	5	8
40 dage	5	1	2	4	6
60 dage	5	3	2	6	8
3 mdr.		1		1	1
I alt	19	5	7	17	24

Sagerne omfatter slag, herunder knytnæveslag, spark samt tilfælde, hvor tiltalte har nikket forurettede en skalle.

Det fremgår af de enkelte domme (bl.a. dom 30), at et knytnæveslag under skærpende omstændigheder straffes med fængsel i 40 dage, hvorfor straffen i normalt tilfælde, når der er tale om restaurationsvold efter straffelovens § 244, må antages at være omkring 30 dage. Dette bekræftes også af dom 31,

hvor straffen for en tiltalt, der tidligere var straffet for vold, blev fastsat til 40 dages fængsel for et knytnæveslag i ansigtet.

Straffen for at nikke en skalle er i et tilfælde udmålt til 40 dages fængsel (dom 29), hvilket skal ses i sammenhæng med, at straffen, når der ikke er tale om restaurationsvold, er 50 - 60 dages fængsel, jf. afsnittet ovenfor. Dette er efter min opfattelse i overensstemmelse med det tilkendegivne i forarbejderne til lovændringen, hvorefter restaurationsvold efter straffelovens § 244 ikke er omfattet af strafskærpelsen.

5.4.7. Sammenfatning vedrørende strafudmålingen for overtrædelse af straffelovens § 244

Som det fremgår ovenfor, omfatter denne undersøgelse landsretsdomme om vold efter straffelovens § 244, hvor der kun er dømt for ét forhold af vold og ikke for anden kriminalitet, og hvor straffen ikke er udmålt som en fællesstraf. Der foreligger 91 sager af denne art.

Statsadvokaterne vurderer, at der i 59 af disse sager er sket en skærpelse af straffen, dog således at det i otte sager vurderes, at skærpelsen ikke er sket med en tredjedel som forudsat i forarbejderne til lov nr. 380 af 6. juni 2002, mens statsadvokaterne i 27 sager finder det vanskeligt at vurdere, om der er sket en skærpelse. I fem sager finder statsadvokaterne ikke, at der er sket en skærpelse af straffen.

For så vidt angår gadevold, tilfældig konfliktvold og anden vold har statsadvokaterne vurderet, at der i langt de fleste sager er sket en skærpelse.

I sager om familievold har statsadvokaterne fundet, at der er sket en skærpelse i den overvejende hovedpart af sagerne.

Efter en gennemgang af alle de domme, som statsadvokaterne har indberettet, er det rigsadvokatens opfattelse, at strafskærpelsen i almindelighed er slået igennem. Dette bekræftes også ved en gennemgang af sagerne vedrørende restaurationsvold efter straffelovens § 244, som ikke er omfattet af strafskærpelsen. I denne gruppe sager ligger strafniveauet således generelt lidt lavere end i de andre sager om vold efter § 244.

I langt hovedparten af de gennemgåede domme er strafudmålingen ifølge præmisserne i dommene som hidtil også sket efter en meget konkret vurdering af omstændighederne i sagen. De forhold, der navnlig har betydning ved straffastsættelsen, er optakten til volden, herunder f.eks. skænderi eller provokationer, voldens karakter, forurettedes eventuelle skader og den tiltaltes personlige forhold. Også forholdet mellem tiltalte og forurettede spiller ind.

Statsadvokaterne har vurderet, at der ikke er sket en skærpelse i fem sager. I én af dommene er jeg ligesom statsadvokaten af den opfattelse, at der ved strafudmålingen næppe er taget højde for den tilsigtede skærpelse, jf. punkt 5.4.2. I fire af dommene er der henvist til konkrete omstændigheder, her-

under personlige forhold og voldens karakter, der taler i formildende retning, og som efter min opfattelse kan gøre det vanskeligt at vurdere, om der er sket en skærpelse.

Sammenfattende er det således min opfattelse, at strafskærpelsen i det væsentligste er slået igennem i sagerne, der vedrører overtrædelse af straffelovens § 244. Der foreligger alene enkelte sager, hvor det er vanskeligt at vurdere, om der er sket en forhøjelse af straffen i forhold til hidtidig praksis og kun meget få sager, hvor straffen ikke kan anses for at være fastsat i overensstemmelse med strafskærpelsen. I disse meget få sager foreligger der dog konkrete formildende omstændigheder, som kan begrunde en fravigelse af udgangspunktet for straffastsættelsen.

I øvrigt bemærkes, at det fremgår af en foreløbig opgørelse (maj 2007) fra Justitsministeriets Forskningsenhed vedrørende udviklingen i anmeldelsestallene og straffe for vold, at der siden 2002 har været tale om en stigning i den gennemsnitlige længde af ubetingede frihedsstraffe for vold efter straffelovens § 244, således at den gennemsnitlige længde var 69 dage i 2001, mens den steg til 75 dage i 2002, og i 2006 var 90 dage. Disse tal taler også for, at strafskærpelsen generelt er slået igennem. Det bemærkes dog, at opgørelsen omfatter alle sager, hvor voldsforholdet er hovedforholdet, men der indgår således også sager, hvor tiltalte er domfældt for anden kriminalitet.

5.5. Straffelovens § 245

5.5.1. Indledning

Straffelovens § 245, stk. 1, har efter ændringen ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 følgende ordlyd:

”Den, som udøver et legemsangreb af særlig rå, brutal eller farlig karakter eller gør sig skyldig i mishandling, straffes med fængsel i indtil 6 år. Har et sådant legemsangreb haft betydelig skade på legeme eller helbred til følge, skal dette betragtes som en særlig skærpende omstændighed.”

Et legemsangreb vil normalt blive anset for at være af særlig rå, brutal eller farlig karakter og dermed omfattet af straffelovens § 245, stk. 1, såfremt der er anvendt våben, såsom geværer, pistoler, økser, knive mv., eller kastet med genstande, der kan påføre ofret ikke uvæsentlige skader. Slag med redskaber, som f.eks. ølflasker, stove, kæder mv., vil efter omstændighederne også være omfattet af § 245, stk. 1. Herudover kan vold uden anvendelse af redskaber være omfattet, hvis angrebet er rettet mod legemsdele, der er særligt sårbare, f.eks. håndkantslag mod halsen, kvælergreb og spark i ansigtet. Mishandling foreligger, når en række voldshandlinger udøvet over en periode fremtræder som udslag af gerningspersonens overlegne stilling i forhold til et offer, der ofte befinder sig i et afhængighedsforhold.

Der var i redegørelsen fra januar 2004 indberettet 15 domme, som kun omfattede overtrædelse af straffelovens § 245, eventuelt jf. § 247, stk. 1, om gentagelse. Af de 15 domme vedrørte fem domme restaurationsvold efter § 245, som modsat restaurationsvold efter § 244 er omfattet af strafskærpelsen. Straffene var fastsat i niveauet fra fængsel i 50 dage til fængsel i 1 år. Herudover var der i en sag

idømt ungdomssanktion. Straffene i hovedparten af sagerne var på fængsel i 3 måneder og derover, og der var i knap halvdelen af de "rene" domme vedrørende § 245 idømt fængsel i 8 måneder og derover.

Sammenfattende vedrørende § 245 var det min opfattelse, at de forholdsvis få domme vedrørende vold efter straffelovens § 245 ikke gav grundlag for at antage, at strafskærpelsen ikke i almindelighed var slået igennem i de mere alvorlige voldssager.

For så vidt angår redegørelsen fra juni 2005 var det på grundlag af gennemgangen af retspraxis rigsdokumentationens opfattelse, at strafskærpelsen i det store hele måtte antages at være slået igennem i sager vedrørende overtrædelse af straffelovens § 245. Det måtte dog formodes, at der også forekom tilfælde, hvor strafskærpelsen ikke var slået klart igennem, men gennemgangen af praksis gav ikke tydelige eksempler herpå.

I redegørelsen fra juni 2006 var det på baggrund af gennemgangen af de 36 domme, der var indgået i undersøgelsen, og en gennemgang af de øvrige domme statsadvokaterne havde indberettet, rigsdokumentationens opfattelse, at dommene vedrørende vold efter straffelovens § 245 gav grundlag for at antage, at strafskærpelsen i almindelighed var slået igennem i disse sager.

5.5.2. Oversigt over straffene fra 1. september 2006 til udgangen af februar 2007

Der er indberettet 33 landsretsdomme, hvor volden er henført til straffelovens § 245, eventuelt tillige § 247, stk. 1 og stk. 2, og som alene omfatter ét tilfælde af vold.

Straffene er i sagerne fastsat i niveauet fra fængsel i 40 dage til fængsel i 3 år. I 31 domme er der fastsat en ubetinget straf, mens straffen i to domme er betinget. Der er således i 94 procent af dommene fastsat en ubetinget straf, hvilket er en stigning i forhold til redegørelsen fra juni 2006, hvor der i 70 procent af dommene var fastsat en ubetinget straf.

Straf	Kniv	Flasker/ Glas	Andre redskaber	Uden red- skaber	I alt	Betinget	Ubetinget	I alt
40 dage		2			2		2	2
60 dage		2	1	1	4		4	4
80 dage		1			1	1		1
3 mdr.		3	1	2	6	1	5	6
4 mdr.		1	7	2	10		10	10
5 mdr.		1	1		2		2	2
6 mdr.				1	1		1	1
8 mdr.		2	1	1	4		4	4
1 år og 9 mdr.			2		2		2	2
3 år			1		1		1	1
I alt	0	12	14	7	33	2	31	33

Ved beskrivelsen nedenfor er der anvendt samme opdeling af sagerne som i bilag 3 til lovforslaget, således at sagerne er opdelt efter voldens art i form af knivstik, anvendelse af flasker og glas som våben samt voldsudøvelse uden anvendelse af redskab (spark, skaller, kvælergreb mv.). Herudover er der tilføjet en kategori vedrørende anvendelse af andre redskaber. Der er ikke foretaget en opdeling mellem de domme, hvor volden alene er henført til straffelovens § 245, stk. 1, og de domme, hvor der tillige er henvist til § 247, stk. 1 eller stk. 2.

5.5.3. Kniv

Der er ikke indberettet domme vedrørende anvendelse af kniv, hvor dommen kun omfatter ét forhold af vold efter straffelovens § 245, stk. 1, og eventuelt tillige § 247, stk. 1 eller stk. 2.

Det kan dog nævnes, at Højesteret den 31. august 2006 (U2006.3163H) afsagde dom i en sag, hvor en 31-årig tiltalt, der ikke tidligere var straffet for vold, havde stukket en kvindelig forurettet flere gange med en kniv, hvorved hun pådrog sig alvorlig skade i form af overskæring af iskiasnerven. Endvidere havde tiltalte stukket en mandlig forurettet flere gange med kniv. Landsretten henførte forholdet til straffelovens § 246, jf. § 245, og fastsatte straffen til fængsel i 5 år. Landsretten lagde vægt på grovheden af den vold, der var udøvet over for de to forurettede, der begge fik alvorlige skader, og at den ene forurettede var i overhængende livsfare. Dommen var omtalt i min redegørelse fra juni 2006 under straffelovens § 246 (dom nr. 54). Højesteret udtalte, at angrebene på grund af livsfaren og de beskrevne skader havde været af særlig farlig karakter med skærpene omstændigheder, idet de havde haft betydelig skade til følge, jf. straffelovens § 245, stk. 1, 1. og 2. pkt. Højesteret fandt derimod ikke, at

skaderne var tilstrækkeligt alvorlige til at henføre forholdet under straffelovens § 246, ligesom legemsangrebet ikke havde en så grov beskaffenhed på trods af det anvendte våben og de alvorlige stik, at det kunne føre til anvendelsen af straffelovens § 246. Højesteret fastsatte straffen til fængsel i 4 år, idet der blev lagt vægt på karakteren af den begåede vold, de påførte skader, at overfaldene udsprang af et parforhold og tiltaltes personlige forhold. Der var dissens (2 dommere) for at henføre forholdet under straffelovens § 246 og stadfæste landsrettens udmåling af straffen.

Det bemærkes endvidere, at der findes en række trykte landsretsdomme, der er afsagt siden redegørelsen fra juni 2006, hvor der alene var tale om et tilfælde af vold med kniv, der er henført til straffelovens § 245, stk. 1

Som eksempel kan nævnes Vestre Landsrets dom af 13. juni 2006 (TfK 2006.613V), der vedrørte vold i forbindelse med en samlivsophævelse. Tiltalte og forurettede havde haft voldsomme uoverensstemmelser, og da de sloges i køkkenet, stak den kvindelige tiltalte forurettede en gang i maven med en kniv, da han stod bøjet over hende. Ved volden fik forurettede mindre gener. Straffen blev under hensyn til, at tiltalte tidligere var straffet for samme type vold, og at der havde været et forudgående slagsmål imellem parterne, fastsat til fængsel i 10 måneder.

Endvidere kan nævnes Vestre Landsrets dom af 27. november 2006 (TfK 2007.155V), hvor tiltalte, der tidligere var straffet for vold, havde stukket forurettede to gange i maveregionen med en kniv, hvorved forurettede fik perforeret bughulen og beskadiget leveren, hvilket nødvendiggjorde en operation. Tiltalte blev endvidere dømt for brugstyveri af en bil efter straffelovens § 293 a. Under henvisning til, at tiltalte tidligere var straffet for vold og til knivstikkernes farlighed, blev straffen fastsat til fængsel i 2 år.

De nævnte domme giver mig ikke anledning til at antage, at der ikke i almindelighed er taget hensyn til den strafskærpelse, som er forudsat ved lov nr. 380 af 6. juni 2002.

5.5.4. Flasker og glas mv.

Der er indberettet 12 landsretsdomme, som omhandler vold ved anvendelsen af flasker, glas, vaser mv. Straffene er i disse sager udmålt i niveauet fra fængsel i 40 dage til fængsel i 8 måneder. Fem af dommene er beskrevet i bilaget (dom 32 - 36).

Voldsudøvelse med flasker eller glas har oftest karakter af restaurationsvold, som er omfattet af strafskærpelsen, når forholdet er henført til straffelovens § 245, og voldsudøvelsen er ofte sket i forbindelse med en tilfældig konflikt, f.eks. fordi der under påvirkning af alkohol er opstået diskussion mellem tiltalte og forurettede.

I dom 32 havde tiltalte slået forurettede to gange i hovedet med en glasflaske, hvorved forurettede fik en flænge ved højre øje. Tiltalte blev straffet med fængsel i 60 dage. Der var dissens for at forhøje

straffen til 3 måneder, og det fremgår af landsrettens præmisser, at det på grund af tiltaltes gode personlige forhold undtagelsesvis fandtes forsvarligt ikke at forhøje straffen til mere end 60 dage.

I dom 33 - 35 blev straffen fastsat til fængsel i 3 måneder. I dom 33 havde tiltalte slået forurettede i hovedet med ølflaske. Det var en skærpende omstændighed, at der ikke havde været nogen indledende konflikt mellem parterne, idet tiltalte havde kontaktet forurettede og herefter slået. I dom 34 havde tiltalte slået forurettede i hovedet med en champagneflaske og kastet et glas i hovedet på ham, hvorved forurettede fik syningskrævende skader. Forurettede havde forud for episoden afbrudt tiltaltes dans og hældt et glas champagne i hovedet på ham. Straffen blev gjort betinget, bl.a. på grund af de konkrete omstændigheder forud for volden, hvor forurettede selv havde været konfliktskabende. Endelig havde tiltalte i dom 35 slået et glas i hovedet på forurettede, hvorved glasset gik i stykker, og forurettede pådrog sig en syningskrævende flænge.

Som det fremgår af landsrettens præmisser i dom 32, vil udgangspunktet i disse sager være en fængselsstraf på 3 måneder, og henset hertil giver dommene mig ikke anledning til bemærkninger, idet jeg finder, at der er taget højde for strafskærpelsen. Dommene viser samtidig, at der netop ved strafudmålingen i sager om restaurationsvold lægges meget vægt på, om der forud for voldsudøvelsen har været en konflikt mellem parterne, herunder om forurettede har været provokerende eller lignende.

Dom 36 vedrører vold i en trafiksituation og er en meget atypisk sag, hvor forurettedes egne handlinger var medvirkende til, at straffen ikke blev fastsat højere end fængsel i 5 måneder.

Statsadvokaterne har vurderet, at der i syv af de 12 domme er sket en skærpelse. I tre af sagerne finder statsadvokaterne, at det er vanskeligt at vurdere, om der er sket en skærpelse, og i to af sagerne er det statsadvokaternes opfattelse, at der ikke er sket en skærpelse.

5.5.5. Andre redskaber

Andre redskaber end knive, glas og flasker omfatter f.eks. slagvåben. Der er indberettet 14 landsretsdomme, hvor volden blev begået med andre redskaber. Straffene er i disse sager fastsat til mellem fængsel i 60 dage og fængsel i 3 år. Tre af dommene er refereret i bilaget (dom 37 - 39).

De redskaber, der er anvendt i de indberettede domme, er bl.a. ratlås, baseballkølle, støvsugerrør, billardkølle, ledning, bæltespænde, knøjern og gummihammer. Det er i flere af dommene beskrevet, at de forurettede har pådraget sig skader, men det fremgår ikke altid, hvilke skader forurettede har pådraget sig, herunder om skaderne har været behandlingskrævende. Straffene er udmålt til fængsel i niveauet fra fængsel i 60 dage til fængsel i 3 år. Der er i syv domme udmålt straffe på fængsel i 4 måneder, mens de resterende straffe fordeler sig over hele området.

De indberettede domme omfatter således meget forskellige typer af vold, ligesom der er store forskelle for så vidt angår omstændighederne ved voldsudøvelsen, skadernes omfang og strafudmålingen. På

denne baggrund er det vanskeligt at foretage en sammenligning af de forskellige sager, men dommene giver mig dog ikke grundlag for at antage, at der ikke er sket en strafskærpelse i overensstemmelse med intentionerne ved lov nr. 380 af 6. juni 2002.

Det er således også statsadvokaternes opfattelse, at der i ti af sagerne er sket en skærpelse af straffen, dog således at det i to sager vurderes, at der er sket en skærpelse med mindre end 1/3. I fire af sagerne finder statsadvokaterne det vanskeligt at vurdere, om der er sket en skærpelse.

5.5.6. Uden redskab (spark, skaller, kvælgreb mv.)

Der er indberettet syv domme, hvor volden har været udøvet uden anvendelse af et redskab. Tre domme er refereret i bilaget (dom 40 - 42). I disse sager omfatter volden typisk adskillige knytnæveslag, spark og kvælertag. Straffen er fastsat mellem fængsel i 60 dage og fængsel i 8 måneder.

Dom 40 vedrører vold mod en tidligere ægtefælle, hvor tiltalte opsøgte hende og sparkede hende, hvorved hun faldt ned af trappen, trak hende ved håret og sparkede hende flere gange i ansigtet, mens hun lå ned. Der blev udmålt en straf på fængsel i 3 måneder. Henset til, at der er tale om vold i forbindelse med et tidligere ægteskab, er det min opfattelse, at strafudmålingen er i overensstemmelse de principper, som domstolene følger i sager, hvor volden er udøvet i forbindelse med et parforhold, herunder hvor volden må anses for at være en reaktion i anledning af sårede følelser eller jalousi.

I de to seneste redegørelser er der omtalt sager, hvor der er udøvet alvorlig vold over for spædbørn og mindre børn. Der er i denne redegørelse alene indberettet en dom vedrørende vold mod børn. Dommen, hvor straffen blev fastsat til fængsel i 4 måneder, er beskrevet i bilaget (dom 41) og omhandler kraftige slag i hovedet med flad hånd mod et to år gammelt barn. Der er tale om vold, der normalt ville blive henført under straffelovens § 244, men da volden er udøvet over for et to år gammelt barn, er forholdet henført til § 245 om legemsangreb af brutal karakter. Under hensyn til at barnet ikke led skade eller fik mén af den udøvede vold, giver strafudmålingen mig ikke anledning til bemærkninger.

Dom 42, hvor der var tale om flere slag og spark i hovedet og på kroppen uden alvorlige følger, giver mig ikke anledning til bemærkninger, idet jeg finder, at der ved strafudmålingen på 8 måneder er taget højde for strafskærpelsen.

Statsadvokaterne har vurderet, at der i seks af dommene er sket en skærpelse med 1/3. Endvidere finder statsadvokaterne det i én af sagerne vanskeligt at vurdere, om der er sket en skærpelse.

Efter en gennemgang af sagerne finder jeg også, at der ved strafudmålingen er taget højde for intentionerne ved lov nr. 380 af 6. juni 2002.

Det tilføjes, at Højesteret den 29. maj 2007 afsagde dom i en sag, hvor forurettede i forbindelse med en forudgående uoverensstemmelse havde ført armen ind i tiltaltes taxi og tildelt ham i hvert fald et

slag i hovedet. Herefter havde tiltalte bidt et stykke af det yderste led af forurettedes ringfinger, hvorved forurettede pådrog sig varig skade. Tiltalte blev dømt for overtrædelse af straffelovens § 245. Højesteret fandt ikke, at forholdet var straffrit efter straffelovens § 13, stk. 2 (nødværge), men fandt, at der var formildende omstændigheder som anført i straffelovens § 82, nr. 3 og nr. 5 (om gerninger, der grænser til at være omfattet af en straffrihedsgrund, og gerninger udført i oprørt sindstilstand), hvorfor sagen blev afgjort med en betinget dom uden straffastsættelse.

5.5.7. Sammenfatning vedrørende straffelovens § 245

I 33 sager er volden henført til straffelovens § 245 og omfatter alene ét forhold af vold. I langt over halvdelen af sagerne er der fastsat en straf på fængsel i 4 måneder eller mere. De fleste straffe er fastsat til fængsel i 4 måneder, hvor de i min seneste redegørelse var fastsat til fængsel i 3 måneder. Der er endvidere fastsat længere straffe i de indberettede sager for overtrædelse af straffelovens § 245, hvor den længste straf er på 3 år, end der var i min redegørelse fra 2006, hvor den længste straf var på 1 år og 6 måneder.

I 94 procent af dommene er der udmålt en ubetinget straf, og i de to sager, hvor der er udmålt en rent betinget dom, er afgørelsen meget konkret begrundet.

De regionale statsadvokater har vurderet, at der i 23 ud af 33 sager er sket en skærpelse af den udmålte straf, men dog således at skærpelsen i enkelte tilfælde ikke er sket med 1/3. Der er her tale om en stigning i antallet af sager, hvor statsadvokaterne finder, at der er sket skærpelse i forhold til min seneste redegørelse. I denne undersøgelse finder statsadvokaterne således, at der er sket skærpelse i næsten 3/4 af sagerne, hvorimod de ved min seneste redegørelse vurderede, at det var tilfældet i lidt over halvdelen af sagerne.

I otte domme finder statsadvokaterne, at det - bl.a. på grund af særlige omstændigheder - er vanskeligt at vurdere, om der er sket en skærpelse af straffen. I to af dommene har statsadvokaterne vurderet, at der ikke er sket en skærpelse af straffen.

Jeg er enig med statsadvokaterne i, at det i en række af sagerne på grund af de meget konkrete omstændigheder er vanskeligt at vurdere, om der er sket en skærpelse af straffen. Efter en gennemgang af de 33 domme er det dog rigsadvokatens opfattelse, at der i langt hovedparten af sagerne er sket en skærpelse af straffen, og at skærpelsen er på omkring 1/3 i forhold til straffen før strafskærpelsen.

På baggrund af de domme, der er indgået i undersøgelsen, er det sammenfattende rigsadvokatens opfattelse, at dommene vedrørende vold efter straffelovens § 245 giver grundlag for at antage, at strafskærpelsen har slået igennem i disse sager, således at straffen for overtrædelse af straffelovens § 245 nu har fundet det skærpede niveau, som var intentionen med lov nr. 380 af 6. juni 2002.

I øvrigt bemærkes, at det fremgår af en foreløbig opgørelse (maj 2007) fra Justitsministeriets Forskningsenhed vedrørende udviklingen i anmeldelsestallene og straffe for vold, at der siden 2002 har været tale om en stigning i den gennemsnitlige længde af ubetingede frihedsstraffe for vold efter straffelovens § 245, således at den gennemsnitlige længde var 188 dage i 2001, mens den steg til 195 dage i 2002, og i 2006 var 222 dage. Disse tal taler også for, at strafskærpelsen generelt er slået igennem. Det bemærkes dog, at opgørelsen omfatter alle sager, hvor voldsforholdet er hovedforholdet, men der indgår også sager, hvor tiltalte er domfældt for anden kriminalitet.

5.6. Straffelovens § 246

5.6.1. Indledning

Straffelovens § 246 har efter ændringen ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 samt efter indføjjelsen ved lov nr. 386 af 28. maj 2003 af § 245 a om omskæring følgende ordlyd:

”§ 246. Har et legemsangreb, der er omfattet af § 245 eller § 245 a, været af en så grov beskaffenhed eller haft så alvorlige skader eller døden til følge, at der foreligger særdeles skærpnde omstændigheder, kan straffen stige til fængsel i 10 år.”

I Rigsadvokatens oversigt af 14. februar 2002 vedrørende straffe i voldssager, der var medtaget som bilag 3 til forslaget til lov nr. 380 af 6. juni 2002, anførte jeg, at straffene efter lovændringen i 1997, hvorved straffen for særlig grov vold blev skærpet, som udgangspunkt syntes at ligge i niveauet omkring 6 – 7 års fængsel, hvis volden havde medført døden, mens straffen i sager, hvor volden ikke havde medført døden, udmåltes på et væsentligt lavere niveau.

I forbindelse med redegørelsen fra januar 2004 var der kun indberettet fire domme, hvor der var sket domfældelse for overtrædelse af straffelovens § 246. På grund af det meget spinkle materiale foretog jeg ikke en samlet vurdering af straffene for vold efter straffelovens § 246.

I redegørelsen fra juni 2005 indgik der 17 domme om overtrædelse af straffelovens § 246. Heraf vedrørte ti af dommene vold med døden til følge, mens de sidste syv domme vedrørte vold af særdeles grov beskaffenhed mv. En række af dommene vedrørte flere tiltalte.

På baggrund af min gennemgang af retspraksis i sager vedrørende overtrædelse af straffelovens § 246 var det min opfattelse, at strafskærpelsen fra 2002 i det væsentligste var slået igennem i retspraksis. Det var imidlertid ikke i alle tilfælde således, at der var sket en skærpelse med en tredjedel som forudsat ved strafskærpelsen. Bl.a. havde konkrete formildende omstændigheder i nogle sager ført til, at der ikke var grundlag for en skærpelse i dette omfang.

Jeg anførte endvidere i redegørelsen fra juni 2005, at der for så vidt angår de sager, hvor volden ikke har medført døden, kunne være en vis tilbageholdenhed med at lade strafskærpelsen slå igennem, når straffene blev sammenlignet med straffen for drabsforsøg. Denne er ved drabsforsøg over for en ægte-

fælle eller samle lever som udgangspunkt fængsel i 5 år og i andre tilfælde som udgangspunkt 6 års fængsel. Da der kan være en utilbøjelighed til at fastsætte straffen for vold, hvor døden er en uagtsom følge, væsentligt højere end straffen for en forsætlig forbrydelse som forsøg på manddrab, var det formentlig noget af forklaringen på, at strafskærpelsen ikke i alle tilfælde fuldt ud var slået igennem.

For så vidt angår vold med døden til følge efter straffelovens § 246 blev det i 2005-redegørelsen konkluderet, at normalstraffen måtte antages at være fængsel i mindst 7 - 8 år, mens normalstraffen for vold efter § 246, hvor forurettede har fået meget betydelige skader og varige mén, som udgangspunkt var fængsel i 6 år.

I forbindelse med redegørelsen fra juni 2006 var der kun indberettet fire domme, hvor der var sket domfældelse for overtrædelse af straffelovens § 246. En af dommene var under anke til Højesteret og kunne derfor ikke vurderes, og i de øvrige tre domme forelå der konkrete omstændigheder, der indbar, at dommene ikke gav generelle retningslinjer vedrørende strafniveauet ved overtrædelse af straffelovens § 246. På den anden side gav dommene mig ikke anledning til at ændre på min konklusion i redegørelsen fra juni 2005 om, at normalstraffen ved vold med døden til følge måtte antages at være fængsel i mindst 7 - 8 år, mens normalstraffen for vold efter § 246, hvor forurettede har fået meget betydelige skader og varige mén, som udgangspunkt var fængsel i 6 år.

5.6.2. Antallet af sager om overtrædelse af § 246

Statsadvokaterne har ikke indberettet domme om vold efter straffelovens § 246.

For så vidt angår vold med døden til følge kan nævnes, at Højesteret i U2007.240H udmålte straffen til fængsel i 8 år i et tilfælde, hvor tiltalte, der tidligere var straffet, havde stukket forurettede med en kniv, således at han afgik ved døden. Denne dom bekræfter min tidligere konklusion om, at vold med døden til følge i normalt tilfælde straffes med fængsel i 7 - 8 år. Endvidere kan nævnes, at Højesteret i en dom afsagt den 20. april 2007 (UfR Nyhedsservice 2007/19, side 59) udmålte straffen til fængsel i 9 år for to tiltalte, der blev dømt for overtrædelse af § 246 og straffelovens § 288, stk. 2, jf. stk. 1, nr. 1 (røveri af særlig grov beskaffenhed), mens straffen for en tredje tiltalt blev fastsat til fængsel i 7 år.

I Østre Landsrets dom af 15. september 2006 (TfK 2006.772Ø) havde tiltalte gjort sig skyldig i overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1, ved på en cafe at have slået en forurettet i hovedet med en to-tenschläger. Endvidere blev tiltalte dømt for overtrædelse af straffelovens § 246 ved umiddelbart herefter at have tildelt en anden forurettet to knivstik, der ramte pulsåren i venstre lår, hvorved forurettede afgik ved døden. Tiltalte blev straffet med fængsel i 5 år. Der blev i formildende retning lagt vægt på, at tiltaltes handling grænsede til at være omfattet af bestemmelserne om straffrihed som følge af nød-værg, jf. straffelovens § 82, nr. 3.

5.6.3. Sammenfatning vedrørende straffelovens § 246

Som det fremgår ovenfor, er der tale om et yderst spinkelt materiale vedrørende vold med døden til følge, og de nævnte afgørelser giver mig ikke anledning til at ændre min konklusion om strafudmålingen i redegørelsen fra juni 2005, hvor jeg konkluderede, at normalstraffen efter strafskærpelsen må antages at være mindst 7 - 8 år.

For så vidt angår vold, der ikke har medført døden, er det ikke muligt at foretage en vurdering vedrørende strafudmålingen, da de regionale statsadvokater ikke har indberettet domme, og der ikke foreligger trykte afgørelser afsagt siden seneste redegørelse.

6. Samlet vurdering og konklusion

Som det fremgår ovenfor af afsnit 5, viser strafudmålingen i landsretsdommene, der er omfattet af undersøgelsen, at domstolene gennemgående må anses for at have forhøjet straffene for overtrædelse af straffelovens §§ 244 – 246 i overensstemmelse med de tilkendegivelser om strafniveauet, der blev udtrykt ved lovændringen i 2002.

Gennemgangen af dommene peger endda også på, at der i flere sager end i de tidligere redegørelser er fastsat højere straffe. Dette svarer endvidere til resultatet i den foreløbige opgørelse fra Justitsministeriets Forskningsenhed vedrørende udviklingen i straffe for vold siden 2002.

Der vil dog altid ved en gennemgang af et så stort antal sager som i den foreliggende undersøgelse foreligge eksempler på, at straffen fastsættes under det niveau, som i øvrigt må anses for gældende. Det er min opfattelse, at der i de forholdsvis få sager, hvor straffen afviger fra det i øvrigt gældende niveau, foreligger en konkret begrundelse herfor, f.eks. som følge af skænderi og provokationer mellem parterne forud for volden, meget begrænsede skader som følge af volden eller særlige personlige forhold hos tiltalte, der kan tale for en mildere straf.

Dette harmonerer med forarbejderne til lovændringen i 2002, hvorefter straffastsættelsen fortsat beror på domstolenes konkrete vurdering i de enkelte tilfælde af samtlige sagens omstændigheder, og hvorefter de angivne strafniveauer vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder.

Jeg finder herefter, at strafskærpelsen ved lovændringen i 2002 må anses for at være slået igennem i praksis, og det er min opfattelse, at domstolene må forventes også fremover at følge dette niveau for strafudmålingen og de principper for straffastsættelsen, der nu er fastlagt gennem en periode på 5 år efter lovændringen.